

12 Οκτωβρίου 2011

Ο Ρέμπραντ και τα πρόσωπα του Χριστού

Πολιτισμός / Ζωγραφική & Εικαστικές Τέχνες / Πολιτισμός

Κατερίνα Χουζούρη

Στο Philadelphia Museum of Art (www.philadelphiamuseum.org) φιλοξενείται η έκθεση “Rembrandt and the Face of Jesus”

Ο Ρέμπραντ (1606-1669) θεωρείται ως ο μεγαλύτερος ζωγράφος της ολλανδικής αναγέννησης, του 17ο αιώνα, που αποτέλεσε μία περίοδο άνθησης της τέχνης στην Ολλανδία. Χάρη σε μία απογραφή που έγινε στο σπίτι και στο εργαστήριό

του, τον Ιούλιο του 1656, γνωρίζουμε ότι ο ζωγράφος φύλαγε στο δωμάτιό του δύο έργα του που ονομάζονται «Heads of Christ». Ένας τρίτος πίνακας που φέρει τον τίτλο «Head of Christ from life», που βρέθηκε σε ένα κάδο στο εργαστήριο του Ρέμπραντ, επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί σε κάποια σύνθεση από την Καινή Διαθήκη. Σήμερα, έχουν διασωθεί επτά από τα πιθανολογούμενα οκτώ έργα που ταιριάζουν σ' αυτήν την περιγραφή ζωγραφισμένα από τον Ρέμπραντ και τους μαθητές του μεταξύ του 1643 και του 1655. Στα έργα απεικονίζεται ο ίδιος νεαρός σε ηλικία άνδρας αλλά σε κάθε έργο ο Χριστός έχει μια ελαφρώς διαφορετική έκφραση. Ο Ρέμπραντ με τα έργα του αυτά δείχνει ότι ουσιαστικά ανέτρεψε την ιστορία της χριστιανικής τέχνης η οποία μέχρι τότε εξαντλούνταν στην αυστηρή αντιγραφή πρωτοτύπων ζωγραφικών έργων που απεικόνιζαν το πρόσωπο του Χριστού, καθώς χρησιμοποίησε μοντέλο (ανθρώπινο πρόσωπο) για να ζωγραφίσει το Χριστό.

Η έκθεση αυτή, (η πρώτη για τον Ρέμπραντ που διοργανώνεται στην Φιλαδέλφεια από το 1932), επανασυνδέει τα επτά έργα αυτής της σπάνιας και εξαιρετικής σειράς για πρώτη φορά από το 1656. Τρία από αυτά τα πορτρέτα εκτίθενται για πρώτη φορά στις ΗΠΑ. Η έκθεση συμπληρώνεται από πενήντα έργα ζωγραφικής, χαρακτηριστικά και σχέδια και δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη να προβληματιστεί πάνω στην θρησκευτική, ιστορική και καλλιτεχνική σημασία αυτών των έργων. Εκτός από τους πολύ σημαντικούς αυτούς πίνακες πολλά από τα επιλεγμένα σχέδια που υπάρχουν σ' αυτήν την έκθεση, σπανίως έχουν εκτεθεί καθώς είναι πολύ ευαίσθητα στο φως. Πραγματικά, ίσως είναι η πρώτη φορά που τόσα πολλά -από τα καλύτερα- έργα ζωγραφικής, χαρακτηριστικά και σχέδια που απεικονίζουν τον Χριστό και γεγονότα της ζωής του, συγκεντρώθηκαν και εκτίθεται σ' αυτήν την έκθεση.

Η έκθεση έχει παρουσιαστεί ήδη στο Παρίσι, και μετά τη Φιλαδέλφεια όπου θα παραμείνει μέχρι τις 30 Οκτωβρίου, θα ταξιδέψει στο Ντητρόιτ.

Σε άρθρο του στην εφημερίδα Le Monde (9/5/2011), ο Philippe Dagen έγραψε για την έκθεση, ότι ο Ρέμπραντ εφεύρε έναν νέο τρόπο απεικόνισης του Χριστού, ζωγραφίζοντας δηλαδή μόνο το πρόσωπο του Χριστού σε έναν περιορισμένο χώρο....Επίσης για τα συγκεκριμένα έργα σημειώνει ότι έγιναν περίπου το 1648 και συνεχίστηκαν μέχρι το τέλος της ζωής του Ρέμπραντ. Είναι συναρπαστικά κυρίως για την πολυπλοκότητα της έκφρασης, καθώς προσφέρουν στο θεατή τη δυνατότητα να ερμηνεύσει, σύμφωνα με τα δικά του συναισθήματα, το βλέμμα και τα σκοτεινά μάτια του Χριστού, την κλίση του κεφαλιού και την καμπύλη των χειλιών.

«Παρά τις ιδιαίτερες αρετές του ως προσωπογράφος, ο Ρέμπραντ δεν έπαψε ποτέ να θεωρεί τον εαυτό του ως θρησκευτικό βασικά ζωγράφο-έστω και με την εντελώς προσωπική έννοια που έδινε ο ίδιος στον όρο. Αν και προερχόταν από καλβινιστικό περιβάλλον, στο Άμστερνταμ συνδέθηκε με τους ειρηνιστές Μενονίτες, που δεν αναγνώριζαν άλλη αυθεντία παρά μόνο τη Βίβλο και ακολουθούσαν πιστά την Επί του Όρους Ομιλία. Στο έργο του «Ο Χριστός θεραπεύει τους ασθενείς» (γνωστό και ως «το χαρακτηριστικό των 100 φιορινιών» από την τιμή που λέγεται ότι πληρώθηκε για μία άρτια εκτύπωσή του κατά τη διάρκεια της ζωής του καλλιτέχνη) είναι φανερή η επίδραση αυτών των ιδεών... Σε ορισμένα μεγάλων διαστάσεων έργα των τελευταίων χρόνων της ζωής του Ρέμπραντ γίνεται επίσης αισθητή μία εντελώς προσωπική ερμηνεία της Αγίας Γραφής που επηρεάζει τόσο τις εκφράσεις των προσώπων όσο και την τεχνική του» (Honour H., Fleming J., 1998, Ιστορία της Τέχνης, σελ. 520, εκδ. Υποδομή, Αθήνα).

<http://bit.ly/17njzWa>